

Ársreikningur 2024

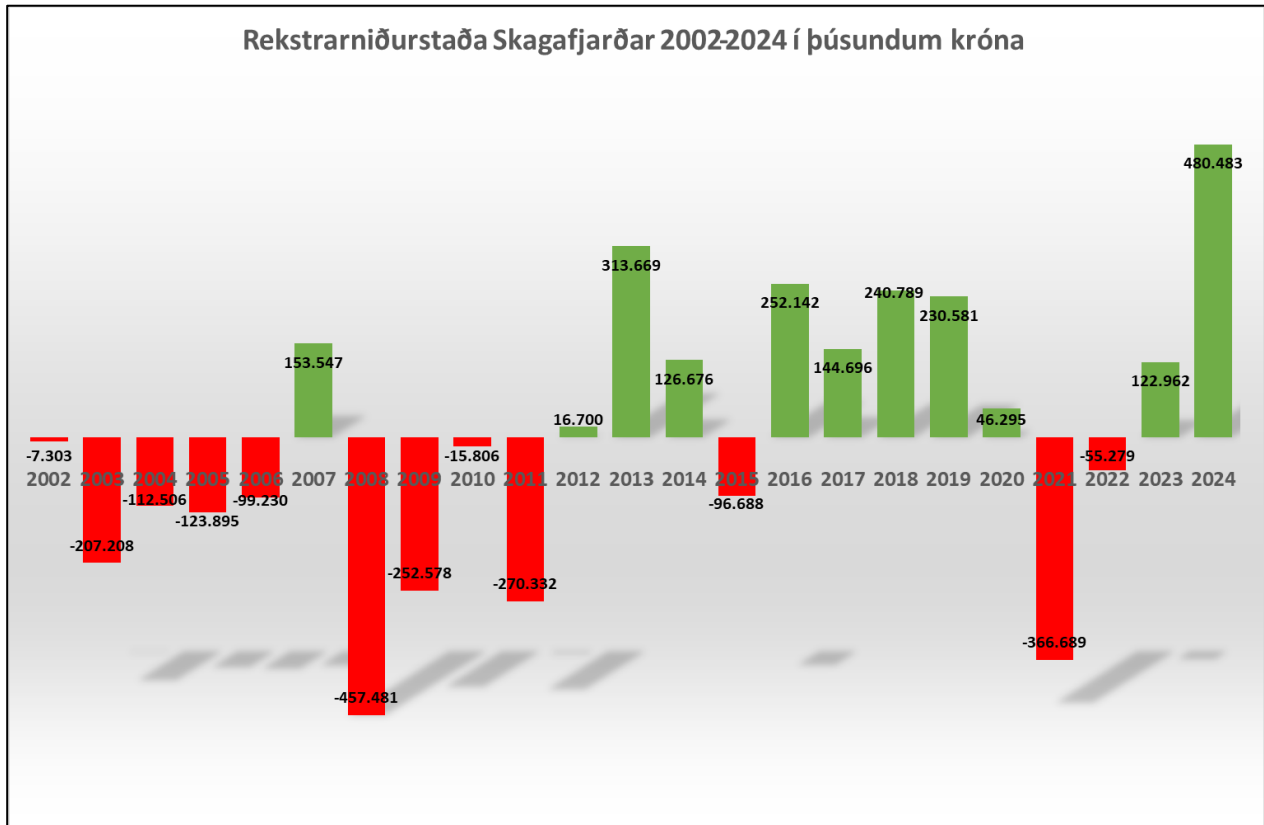
Greinargerð

Hér á eftir eru teknar saman frekari upplýsingar um ársreikning ársins 2024, að öðru leyti er vísað til ágættra skýringa með ársreikningnum sjálfum og skýrslu endurskoðanda. Ársreikningurinn samanstendur af upplýsingum um A-hluta sveitarsjóðs og A- og B-hluta samantekinn. Í A-hluta er aðalsjóður auk eignasjóðs og þjónustustöðvar. Í B-hluta eru veitustofnanir, hafnarsjóður, félagslegar íbúðir, Tímatákn ehf., Flokka ehf. og Eyvindarstaðaheiði ehf., auk hlutdeildarféлага sem koma inn í reikningsskil sveitarfélagsins eftir hlutfallslegri ábyrgð sveitarfélagsins, þ.e. Norðurá bs. og Samtök sveitarfélaga á Norðurlandi vestra. Hafa ber í huga í samanburðarmyndum og töflum að fyrir árið 2022 eru tölur frá Sveitarfélaginu Skagafirði en eftir 2022 gilda þær fyrir Skagafjörð, þ.e. sameinað sveitarfélag.

Rekstur

Rekstrartekjur Skagafjarðar námu á árinu **9.493 m.kr.** af samstæðunni í heild, A- og B-hluta. Þar af voru rekstrartekjur A-hluta **8.077 m.kr.** Rekstrargjöld samstæðunnar að frátöldum afskriftum og fjármagnsliðum voru **8.130 m.kr.**, þ.a. A-hluta **7.251 m.kr.** Rekstrarniðurstaða A- og B-hluta fyrir afskriftir og fjármagnsliði er jákvæð um **1.364 m.kr.**, þar af er rekstrarniðurstaða A-hluta fyrir afskriftir og fjármagnsliði jákvæð um **826 m.kr.** Afskriftir eru samtals **350 m.kr.**, þar af **193 m.kr.** hjá A-hluta. Fjármagnsgjöld umfram fjármunatekjur voru hjá samstæðunni í heild samtals **516 m.kr.**, þ.a. eru **418 m.kr.** fjármagnsgjöld umfram fjármunatekjur í A-hluta sveitarsjóðs. Rekstrarniðurstaða A- og B-hluta á árinu 2024 er jákvæð um **480 m.kr.** og rekstrarniðurstaða A-hluta er jákvæð um **215 m.kr.**

Það er ágætt að hafa í huga að nokkur verkefni eru að taka til sín talsverða fjármuni, umfram það sem ætti að vera. Þannig má nefna málefni fatlaðs fólks sem sveitarfélögin tóku við þjónustu af frá ríkinu árið 2011. Ríkið veitti þá ákveðna tekjustofna, auk þess sem framlög úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga eru ætluð til að standa straum af rekstri þjónustunnar. Raunstaðan er sú að þetta hefur verið mjög fjarri lagi undanfarin ár. Sveitarfélagið Skagafjörður varð þannig að taka á sig 65 m.kr. af rekstrarkostnaði umfram tekjustofna og framlög á síðasta ári sem hefur áhrif á ársreikning ársins 2024. Í lok ársins 2022 og aftur í lok ársins 2023 áttu sér þó stað ákveðnar tekjufærslur frá ríki til sveitarfélaga, þannig að staðan er mun betri en ella hefði orðið. Jafnframt hefur verið ritað undir samkomulag á milli ríkisins og sveitarfélaga um að ríkið taki að sér framkvæmd og beri ábyrgð á fjármögnun sérhæfðrar þjónustu við börn með fjölþættan vanda. Samt sem áður er ekki búið að ljúka endanlegu samkomulagi á milli ríkis og sveitarfélaga um þennan mikilvæga málaflokk. Það er mjög brýnt að ljúka málinu því það geta allir gert sér í hugarlund hversu erfið deilan er t.d. fyrir þá sem þurfa á þjónustunni að halda. Einnig má halda til haga að sveitarfélagið greiddi rétt um 70 m.kr. með rekstri dagdvalar fyrir aldraða á árinu 2024 en um er að ræða heilbrigðisþjónustu á fyrsta stigi sem ríkið á að bera ábyrgð á.

Fjárhæðir eru í þúsundum króna og á verðlagi hvers árs

Efnahagur

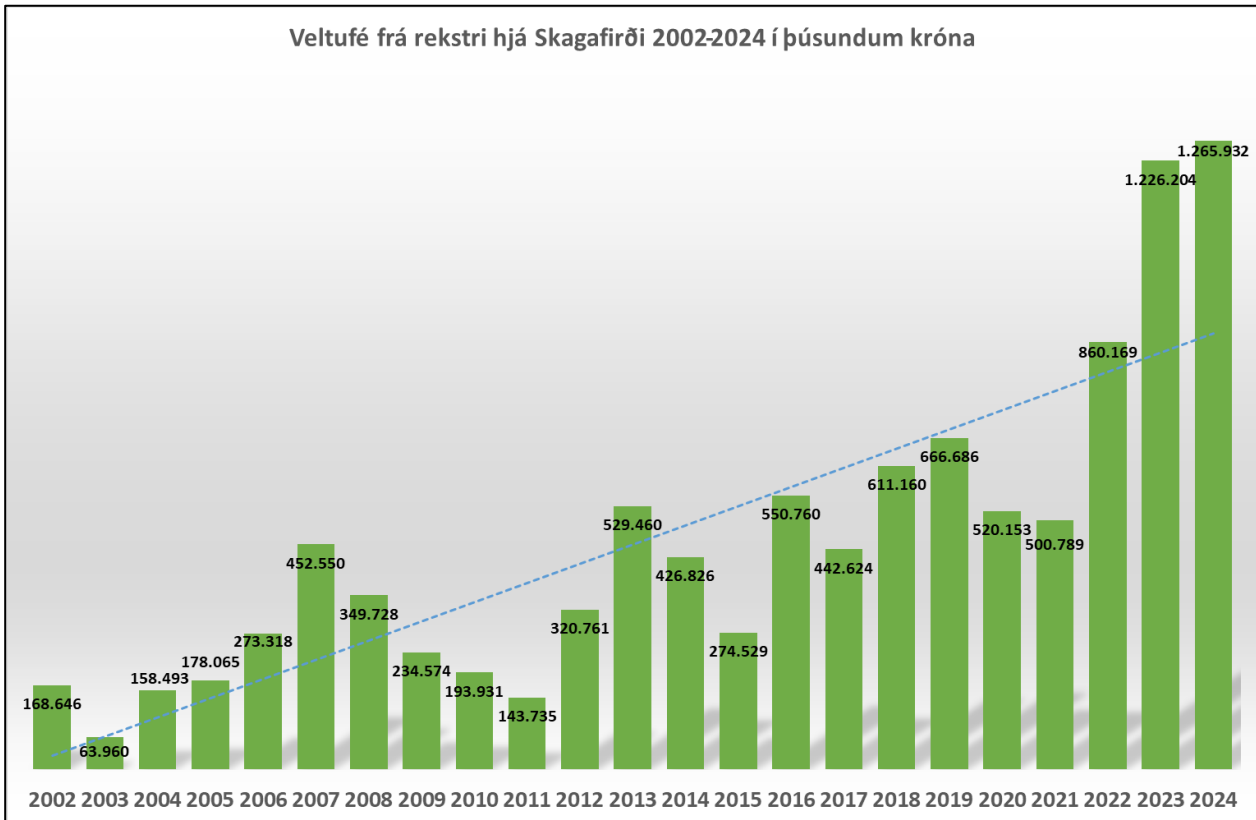
Eignir Skagafjarðar A- og B-hluta voru í árslok samtals **15.417 m.kr.**, þ.a. voru eignir A hluta **11.789 m.kr.** Skuldir og skuldbindingar voru í árslok 2024 samtals **10.290 m.kr.**, þ.a. hjá A-hluta **9.007 m.kr.** Langtímaskuldir námu alls **6.418 m.kr.** hjá A- og B-hluta auk **604 m.kr.** næsta árs afborgana. Eigið fé nam **5.127 m.kr.** hjá samstæðunni í árslok og er eiginfjárhlutfall **33,3%**. Af þessari tölu nam eigið fé A-hluta **2.262 m.kr.** og eiginfjárhlutfall **23,6%**. Lífeyrisskuldbindingar nema **1.986 m.kr.** í árslok og hækkuðu á árinu um **160 m.kr.**

Sjóðstreymisyfirlit

Veltufé frá rekstri A- og B-hluta nam **1.266 m.kr.**, þar af er veltufé frá rekstri A-hluta **753 m.kr.** Handbært fé frá rekstri A- og B-hluta er **1.350 m.kr.** Fjárfestingahreyfingar námu á árinu 2024, **1.139 m.kr.**, þar af námu fjárfestingar í varanlegum rekstrarfjármunum **1.268 m.kr.** Afborganir og skuldbreytingar langtímalána á árinu 2024 eru **664 m.kr.**, handbært fé nam **320 m.kr.** í árslok. Tekin voru ný langtímalán að fjárhæð **328 m.kr.**

Veltufé frá rekstri hjá Skagafirði 2002-2024 í þúsundum króna

Fjárhæðir eru í þúsundum króna og á verðlagi hvers árs

Rekstrartekjur

Sé horft til samanburðar á milli ára á helstu stærðum er lúta að rekstri er breytingin nokkur. Eftirfarandi tafla (Tafla 1) sýnir rekstrarniðurstöðu árána 2010-2024 og hlutfallslega breytingu milli árána 2023-2024.

Tafla 1	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Br.%
Rekstrartekjur	3162	3298	3548	3902	3933	4316	4917	5196	5506	5977	6321	6866	7976	8950	9493	6,1%
Rekstrargjöld	-3005	-3213	-3256	-3340	-3649	-4131	-4503	-4847	-4984	-5483	-5978	-6982	-7332	-7843	-8130	3,7%
Fjármagnsliðir	-159	-359	-278	-228	-201	-251	-257	-203	-292	-262	-295	-373	-665	-670	-516	-23,0%
Rekstrarhagnaður -(gjöld)	-15	-270	17	314	127	-97	252	145	241	231	46	-367	-55	123	480	

Fjárhæðir eru í þúsundum króna og á verðlagi hvers árs

Rekstrartekjur hækka um 6,1% á milli ára hjá samstæðunni en rekstrargjöld hækka á sama tíma um 3,7%. Fjármagnsliðir lækka talsvert hlutfallslega, í fyrsta sinn á milli ára frá árinu 2017. Skýringin er lækkun verðbólgu og tilheyrandi stýrivaxtalækkanir Seðlabanka Íslands, auk þess sem lántökur voru minni hjá sveitarfélaginu í fyrra en árin þar á undan.

Rekstrarkostnaður

Þegar horft er til rekstrarútgjalda, þá er vert að geta þess að laun og launatengdur kostnaður eru þar langstærstu kostnaðarliðirnir. Hjá samstæðunni allri, A- og B-hluta, hljóðuðu þessir kostnaðarliðir upp á um **5.339 m.kr.** á árinu eða sem nemur **56,2%** af samanlögðum tekjum samstæðunnar. Það er hækkun á milli ára en þetta hlutfall hafði lækkað undanfarin 2 ár. Er þetta svipað hlutfall og árið 2020. Sambærilegar tölur fyrir A-hluta eru að laun og launatengdur

kostnaður var um **4.951 m.kr.** eða **61,4%** af heildartekjum A-hluta. Þar var hlutfallið mjög sambærilegt og árið 2023 þegar það var 61,1%.

Hér að neðan er samanburður á þessum kostnaðarliðum fyrir árin 2010-2024 hjá samstæðunni.

Tafla 2	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Rekstrartekjur	3.161	3.298	3.548	3.902	3.933	4.315	4.917	5.196	5.506	5.977	6.321	6.866	7.976	8.950	9.493
Laun og launat. gjöld	1.820	1.901	1.968	1.978	2.108	2.401	2.691	3.046	3.022	3.244	3.569	4.019	4.389	4.902	5.339
Hlutfall af tekjum	57,6%	57,6%	55,5%	50,7%	53,6%	55,6%	54,7%	58,6%	54,9%	54,3%	56,5%	58,5%	55,0%	54,8%	56,2%

Fjárhæðir eru í þúsundum króna og á verðlagi hvers árs

Rekstur málaflokka – ráðstöfun skatttekna

Vert er að skoða hvernig skatttekjum sveitarfélagsins er ráðstafað til einstakra málaflokka í A-hluta, en skatttekjur eiga að standa undir rekstri hans samkvæmt þeim almenna ramma sem sveitarfélögum er sniðinn lögum samkvæmt.

Eftirfarandi tafla (Tafla 3) er sambærileg og tafla í skýringu 23 á bls. 27 í ársreikningi ársins 2024. Í töflunni er sýndur samanburður þrettán ára, 2012-2024. Kostnaður við útgjaldastærsta málaflokkinn, fræðslu- og uppeldismálin, lækkar hlutfallslega miðað við árið 2023 eða um 1,1 prósentustig. Kostnaður við félagsþjónustu eykst hins vegar hlutfallslega um nær sömu tölu eða 1 prósentustig. Þar sem fjárhagsleg umsvif í fræðslu- og uppeldismálum eru hins vegar mun meiri en í félagsþjónustunni er hækkun í krónutölu þess málaflokks 240 m.kr. á milli ára en 212 m.kr. á milli ára í félagsþjónustu, þrátt fyrir ólíka hlutfallslega þróun. Hlutfallsleg breyting í öðrum málaflokkum er ekki ýkja mikil á milli ára, alls staðar um eða undir 0,4 prósentustigum ef frá eru talin umferðar- og samgöngumál þar sem hlutfallsleg breyting á milli ára er 0,7 prósentustig. Mesta hlutfallslega lækkunin á milli ára varðar lífeyrisskuldbindingar sem lækka um 2,9 prósentustig á milli ára eftir verulegt högg í þeim málaflokki á árinu 2023.

Afar ánægjulegt er að sjá góða rekstrarniðurstöðu A-hluta sveitarsjóðs á árinu 2024 en um er að ræða bestu útkomu frá árinu 2012 og raunar í sögu sameinaðs sveitarfélags í Skagafirði.

Á síðustu árum hefur verið reynt að gæta aðhaldssemi í rekstri sveitarfélagsins og dregið hefur verið úr ýmsum rekstrarþáttum samhliða því sem lögð hefur verið áhersla á að standa vörð um lögbundna þjónustu sveitarfélagsins.

Sem kunnugt er var sveitarfélögum landsins tímabundið veitt heimild til að víkja frá skulda- og jafnvægisreglu sveitarstjórnarlaga út árið 2025 vegna kórónaveirufaraldursins. Árið í ár er því síðasta ár undanþágunnar. Því er nauðsynlegt að gæta skynsamlegs aðhalds í sjálfum rekstri sveitarfélagsins og ná ekki aðeins góðri rekstrarniðurstöðu í samstæðunni í heild sinni heldur einnig jafnvægi í rekstri A-hlutans. Með því er unnt að skapa áfram tækifæri til nauðsynlegra fjárfestinga í innviðum og viðhaldi, án þess að skuldsetning sé aukin. Sem sjá má er Skagafjörður á mjög góðri leið í þessum efnum en hvergi má slaka á og setning fjárhagslegra mælikvarða er mikilvægt stjórnæki fyrir kjörna fulltrúa hvað það varðar.

Tafla 3

Aðalsjóður	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%	2021	%	2022	%	2023	%	2024	%
Skatttekjur	2.358		2.561		2.610		2.807		3.554		3.758		3.969		4.381		4.581		4.987		5.705		6.467		7.160	
Félagsþjónusta	166	7,0%	179	7,0%	210	8,0%	236	8,4%	657	18,5%	674	17,9%	742	18,7%	873	19,9%	963	21,0%	1.029	20,6%	1.125	19,7%	1.334	20,6%	1.546	21,6%
Heilbrigðismál	14	0,6%	1	0,0%	1	0,0%	7	0,2%	7	0,2%	8	0,2%	8	0,2%	9	0,2%	9	0,2%	10	0,2%	10	0,2%	10	0,2%	11	0,2%
Fræðslu- og uppeldismál	1.411	59,8%	1.392	54,4%	1.512	57,9%	1.696	60,4%	1.732	48,7%	1.843	49,0%	1.865	47,0%	1.951	44,5%	2.114	46,1%	2.415	48,4%	2.630	46,1%	3.002	46,4%	3.242	45,3%
Menningarmál	131	5,6%	117	4,6%	130	5,0%	137	4,9%	146	4,1%	163	4,3%	155	3,9%	171	3,9%	214	4,7%	209	4,2%	191	3,3%	184	2,8%	199	2,8%
Æskulýðs- og íþróttamál	283	12,0%	287	11,2%	308	11,8%	321	11,4%	329	9,3%	351	9,3%	366	9,2%	422	9,6%	501	10,9%	536	10,7%	585	10,3%	661	10,2%	705	9,8%
Brunamál og almannavarnir	52	2,2%	57	2,2%	54	2,1%	59	2,1%	66	1,9%	63	1,7%	71	1,8%	82	1,9%	75	1,6%	88	1,8%	103	1,8%	111	1,7%	107	1,5%
Hreinlætismál	39	1,7%	43	1,7%	43	1,6%	38	1,4%	40	1,1%	40	1,1%	47	1,2%	53	1,2%	61	1,3%	68	1,4%	61	1,1%	11	0,2%	8	0,1%
Skipulags- og byggingarmál	35	1,5%	42	1,6%	46	1,8%	44	1,6%	43	1,2%	45	1,2%	61	1,5%	60	1,4%	88	1,9%	63	1,3%	109	1,9%	100	1,5%	114	1,6%
Umferðar- og samgöngumál	81	3,4%	95	3,7%	86	3,3%	89	3,2%	84	2,4%	77	2,0%	93	2,3%	132	3,0%	154	3,4%	159	3,2%	181	3,2%	180	2,8%	248	3,5%
Umhverfismál	53	2,2%	59	2,3%	60	2,3%	68	2,4%	72	2,0%	72	1,9%	83	2,1%	85	1,9%	99	2,2%	137	2,7%	120	2,1%	122	1,9%	125	1,7%
Atvinnumál	50	2,1%	46	1,8%	50	1,9%	53	1,9%	78	2,2%	67	1,8%	60	1,5%	77	1,8%	89	1,9%	87	1,7%	109	1,9%	109	1,7%	122	1,7%
Sameiginlegur kostnaður	172	7,3%	223	8,7%	231	8,9%	201	7,2%	231	6,5%	246	6,5%	263	6,6%	284	6,5%	267	5,8%	329	6,6%	350	6,1%	357	5,5%	372	5,2%
Lífeyrisskuldbinding	56	2,4%	53	2,1%	85	3,3%	125	4,5%	129	3,6%	249	6,6%	68	1,7%	108	2,5%	101	2,2%	419	8,4%	152	2,7%	318	4,9%	147	2,1%
Fjármunatekjur -(gjöld)	46	2,0%	17	0,7%	23	0,9%	10	0,4%	12	0,3%	14	0,4%	55	1,4%	44	1,0%	30	0,6%	41	0,8%	59	1,0%	83	1,3%	67	0,9%
Aðalsjóður samtals	-139		-17		-183		-257		-48		-126		142		118		-126		-519		36		73		281	
Eignasjóður og þjón.st	87	3,7%	51	2,0%	171	6,6%	128	4,6%	91	2,6%	127	3,4%	-50	-1,3%	-3	-0,1%	34	0,7%	68	1,4%	-246	-4,3%	-201	-3,1%	-65	-0,9%
Þjónustustöð	-27	-1,1%	-24	-0,9%	-35	-1,3%	-47	-1,7%																		
A-hluti - samtals	-79		11		-47		-176		43		1		92		115		-92		-451		-211		-128		215	

Fjárhæðir eru í þúsundum króna og á verðlagi hvers árs

Samanburður fjárhagsáætlunar og rauntalna

Þegar samanburður áætlunar og rauntalna í rekstri er skoðaður sést glögglega að flestir málaflokkar hafa staðist fjárhagsáætlun nokkuð vel. Hjá Aðalsjóði má þannig sjá að stærstu málaflokkarnir, fræðslu- og uppeldismál og félagsþjónusta, eru með fremur lítil frávík, bæði hvað fjárhæðir og hlutföll varðar en fara lítillega fram úr áætlun. Hið sama gildir um þriðja stærsta málaflokkurinn, æskulýðs- og íþróttamál. Stærstu liðirnir sem fara fram úr áætlun eru lífeyrisskuldbindingar og umferðar- og öryggismál. Skatttekjur aðalsjóðs voru nokkuð umfram áætlun með viðaukum eða sem nemur 111 m.kr. Aðrir málaflokkar aðalsjóðs eru mjög nærri áætlun og nokkrir nokkuð undir henni. Má þar nefna sameiginlegan kostnað, menningarmál og brunamál og almannavarnir.

Halli er á Eignasjóði en hann er undir áætlun og lækkar hallinn verulega á milli ára. Þar er stærsti hluti skýringar að fjármagnskostnaður lækkaði á milli ára.

B-hluta stofnanir voru flestar nær allar reknar með jákvæðum afgangi og heildarafkoman jákvæð um 265 m.kr. Munar þar mestu um hafnarsjóð, vatnsveitu, hitaveitu, fráveitu og samstarfsverkefni B-hluta. Ánægjulegt er að viðsnúningur hefur orðið á rekstri hitaveitu. Eingöngu er halli á rekstri sjóveitu. Mestu frávikin frá áætlun eru í rekstri hitaveitu, hafnarsjóðs og í samstarfsverkefnum, allt til betri vegar en áætlun sagði til um.

Til nánari greiningar sýnir eftirfarandi tafla (Tafla 4) heildaryfirlit um rekstur samstæðunnar á árinu og frávík einstakra liða frá fjárhagsáætlun ársins.

Tafla 4

Samanburður	Áætlun 2024 með			
	Ársreikningur	viðaukum	Mismunur	%
Aðalsjóður				
Skatttekjur	7.160	7.049	111	1,6%
Félagsþjónusta	1.546	1.532	-14	0,9%
Heilbrigðismál	11	11	0	0,0%
Fræðslu-og uppeldismál	3.242	3.239	-3	0,1%
Meningarmál	199	217	18	-8,3%
Æskulýðs-og íþróttamál	705	694	-11	1,6%
Brunamál og almannavarnir	107	120	13	-10,8%
Hreinlætismál	8	9	1	-11,1%
Skipulags-og byggingarmál	114	113	-1	0,9%
Umferðar-og öryggismál	248	231	-17	7,4%
Umhverfismál	125	134	9	-6,7%
Atvinnumál	122	127	5	-3,9%
Sameiginlegur kostnaður	372	390	18	-4,6%
Lífeyrisskuldbinding	147	100	-47	47,0%
Fjármunatekjur -(gjöld)	67	68	1	-1,5%
Aðalsjóður samtals	281	200	81	
A-hluta stofnanir				
Eignasjóður	65	86	-21	-24,4%
A-hluti - sveitarsjóður samtals	215	115	60	
B-hluta stofnanir				
Hafnarsjóður	53	46	7	
Vatnsveita	46	45	1	
Sjóveita	-3	-3	0	
Hitaveita	25	-7	32	
Fráveita	80	80	0	
Félagslegar íbúðir	3	-1	4	
Tímatákn ehf	0	1	-1	
Flokka ehf	9	12	-3	
Eyvindarstaðaheiði ehf	0	-1	1	
Samstarfsverkefni B-hluta	52	1	51	
Hlutdeild minnihluta í afkomu	0	0	0	
B-hluta stofnanir samtals	265	173	92	
A og B-hluti samtals	480	288	192	

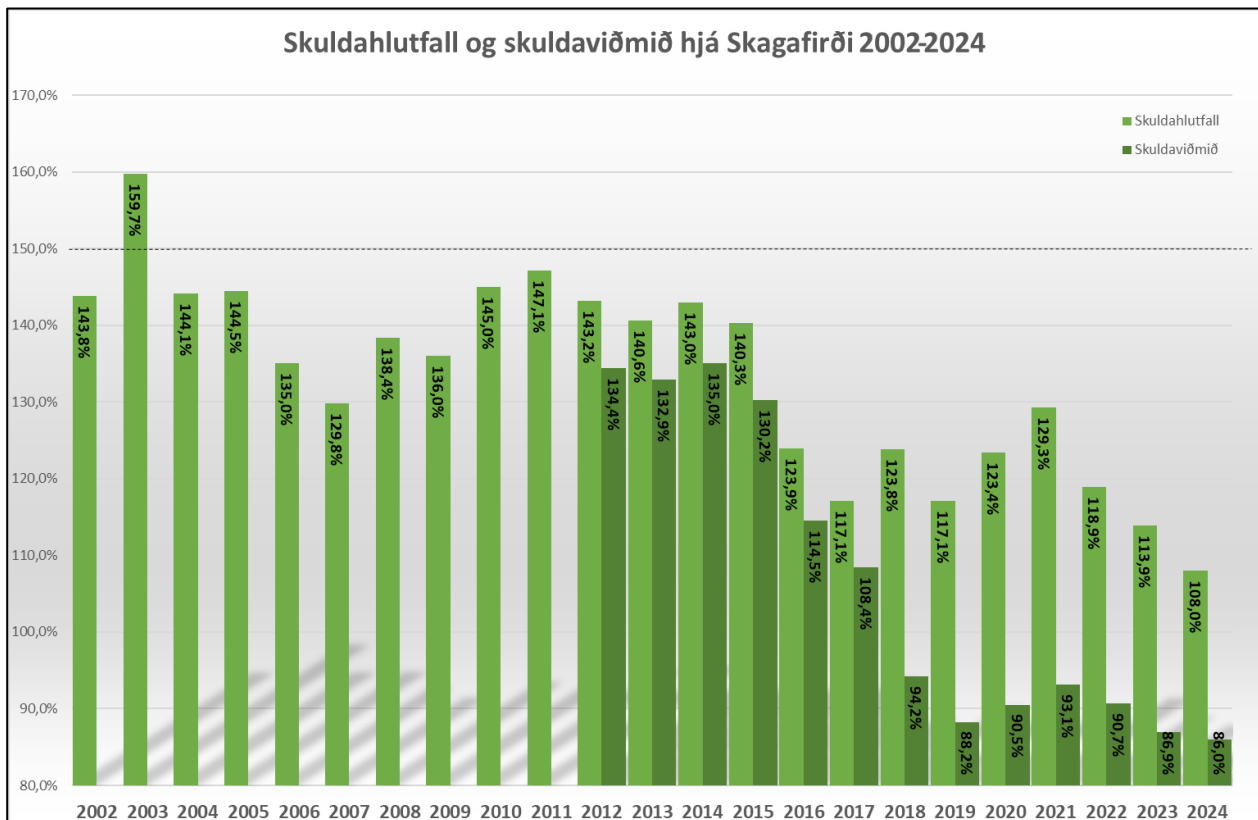
Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Ákvæði sveitarstjórnarlaga um skuldahlutfall og skuldaviðmið

Í sveitarstjórnarlögum sem tóku gildi í upphafi árs 2012 segir í 64. gr. að „samanlögð heildarútgjöld til rekstrar vegna A- og B-hluta í reikningsskilum skv. 60 gr. séu á hverju þriggja ára tímabili ekki hærri en nemur samanlögðum reglulegum tekjum“.

Einnig segir í 64. gr. sveitarstjórnarlaga að heildarskuldir og skuldbindingar A- og B-hluta í reikningsskilum skv. 60. gr. megi ekki vera hærri en sem nemur 150% af reglulegum tekjum. Frá heildarskuldum og skuldbindingum er heimilt að draga frá hluta lífeyrisskuldbindinga samkvæmt reglugerð 502/2012 um fjárhagsviðmið sveitarfélaga, skuldauppgjör við Brú lífeyrisjóð, auk veltufjármuna sem er ákvæði sem tók gildi árið 2018 (458/2018). Hjá Skagafirði er skuldaviðmið 86% á árinu 2024 hjá samstæðunni, þegar búið er að draga frá hluta lífeyrisskuldbindinga af heildarskuldum og skuldbindingum og veltufjármuni eins og heimilað er. Séu þessi þættir ekki dregnir frá er skuldahlutfallið 108% hjá samstæðunni og er um nokkra lækun að ræða á milli ára í báðum tilfellum.

Samantekt

Ársreikningur ársins 2024 fyrir Skagafjörð gefur glögga mynd af afkomu sveitarfélagsins á árinu.

Heilt yfir er rekstur sveitarfélagsins í ágætu jafnvægi en þrír þættir hafa mikið um endanlega afkomu að segja – þættir sem erfitt er fyrir kjörna fulltrúa eða starfsmenn að eiga við, a.m.k. hvað þá tvo fyrst töldu varðar. Er þar um að ræða hækkun á lífeyrisskuldbindingum, rekstur málaflokks fatlaðs fólks og hækkun á fjármagnskostnaði vegna mikillar verðbólgu. Allt hefur þetta mikil áhrif á rekstur sveitarfélaga landsins.

Að lokum vil ég þakka sveitarstjórnarmönnum og starfsfólki Skagafjarðar fyrir þann góða árangur sem náðst hefur í almennum rekstri sveitarfélagsins og veitingu þjónustu við krefjandi aðstæður og síðast en ekki síst öllum þeim sem lögðu á sig ómælda vinnu við gerð þessa ársreiknings.

Sauðárkróki 14. maí 2025

Sigfús Ingi Sigfússon,
sveitarstjóri